R. 1920.

# DZIENNIK URZĘDOWY

## MINISTERSTWA ROLNICTWA I DÓBR PAŃSTWOWYCH

### Rzeczypospolitej Polskiej.

WARSZAWA. № 13. 30 Listopada 1920 r.

## TREŚĆ:

# USTAWA

z dnia 26 paździrenika 1920 roku

## w sprawie zmiany art. 18 ustawy z dnia 25 lipca 1919 roku w przedmiocie dóbr donacyjnych.

**Art. 1.** Art. 18 ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. w przedmiocie dóbr donacyjnych (Dz. Ust. № 72, poz. 423) otrzymuje brzmienie następujące:

Przepisy wykonawcze do ustawy wyda oraz tryb obliczania i wypłaty odszkodowań, wymienionych w art. 8 ustawy niniejszej, ustali Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Sprawiedliwości.

**Art. 2.** Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

**Art. 3.** Ustawa niniejsza zyskuje moc obowiązującą w dniu ogłoszenia.

Marszałek:
*Trąmpczyński*

Prezydent Ministrów:
*Witos*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
*J. Poniatowski*

(Dziennik Ustaw № 103 z dnia 12.XI 1920 r. poz. 682.

---

# ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 września 1920 r.

**w przedmiocie tymczasowej organizacji państwowej służby weterynaryjnej.**

## ROZDZIAŁ I.

### Przepisy ogólne.

**Art. 1.** Do państwowej służby weterynaryjnej należą wszelkie sprawy, które ze względu na swą naturę mogą wywierać wpływ na stan zdrowia zwierząt domowych a tem samem na rozwój hodowli tych zwierząt oraz stanowić ochronę ludzi przed chorobami odzwierzęcemi (zoonozami).

**Art. 2.** W szczególności do państwowej służby weterynaryjnej należą sprawy następujące:

a) opracowywanie projektów wszelkich ustaw i rozporządzeń z dziedziny służby weterynaryjnej, projektów międzynarodowych konwencyj weterynaryjnych jakoteż współudział w opracowywaniu projektów ustaw z dziedziny weterynarji sądowej;

b) nadzór nad wykonywaniem ustaw i rozporządzeń administracyjnych o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu, jakoteż wszelkie sprawy, tyczące się walki z temi chorobami łącznie z organizacją wszelkiego rodzaju szczepień u zwierząt;

c) nadzór i organizowanie instytutów weterynaryjno - pomocniczych jako to: stacji dla badań djagnostycznych, zakładów bakterjologicznych oraz wytwórni szczepionek i surowic dla celów weterynaryjnych, nadto kontrola nad handlem i stosowaniem tych szczepionek i surowic;

d) sprawy, tyczące się odszkodowania za zwierzęta, zabijane z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze;

e) nadzór nad wykonywaniem względnie wykonywanie przepisów o oględzinach zwierząt rzeźnych i ich produktów oraz o obrocie

handlowym zwierzętami i produktami surowemi pochodzenia zwierzęcego, a w szczególności nadzór nad produkcją mleka;
f) nadzór nad organizacją lecznictwa weterynaryjnego i wykonywaniem praktyki weterynaryjnej;
g) sprawy, tyczące się państwowych podatków specjalnych na cele weterynaryjne;
h) sprawy, tyczące się ubezpieczenia zwierząt;
i) sprawy opieki nad zwierzętami domowemi;
j) sprawy podkownictwa;
k) współdziałanie w sprawach, tyczących się hodowli i hygjeny zwierząt domowych;
l) wydawanie opinji fachowych w sprawach, tyczących się budowy i urządzania zakładów przemysłowych dla przeróbki surowych produktów zwierzęcych (garbarni, zakładów utylizacyjnych i t p.) oraz rzeźni, targowisk i ładowni na drogach żelaznych względnie wodnych;
m) popieranie działalności stowarzyszeń weterynaryjno-zawodowych naukowych;
n) udział w komisjach egzaminacyjnych dla kandydatów, ubiegających się o stanowiska w państwowej służbie weterynaryjnej i wydawanie zarządzeń w przedmiocie kwalifikacji fachowych, oraz ocena kwalifikacji fachowych kandydatów na stanowiska lekarzy weterynaryjnych i personelu pomocniczego (oglądaczy mięsa, trychinoskopistów i t. p.) przy władzach samorządowych;
o) współdziałanie w sprawach, tyczących się studjów weterynaryjnych, oraz przygotowywanie weterynaryjnego personelu pomocniczego (sanitarjuszy, oglądaczy mięsa i t. p.);
p) sprawy statystyki weterynaryjnej.

**Art. 3.** Sprawowanie państwowej służby weterynaryjnej należy do Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Urzędów Wojewódzkich i Starostw oraz do organów samorządowych w poruczonym zakresie działania.

Zwierzchni nadzór nad służbą weterynaryjną, sprawowaną przez organy samorządowe, stosownie do przepisów o nadzorze państwowym nad temi organami, wykonuje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Podział kompetencji w stosunku do spraw służby weterynaryjnej między władzami państwowemi a władzami samorządowemi określają specjalne ustawy o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu.

Sprawy służby weterynaryjnej, wkraczające w zakres działania innych władz centralnych, będą rozstrzygane po uprzedniem porozumieniu się z temi władzami. W szczególności sprawy, dotyczące chorób odzwierzęcych (zoonozy), kontroli mięsa i produkcji mleka, będą załatwiane w porozumieniu z Ministerstwem Zdrowia Publicznego.

## ROZDZIAŁ II.

## Organy służby weterynaryjnej w Ministerstwie.

**Art. 4.** Wszystkie sprawy służby weterynaryjnej w zakresie, wyszczególnionym w artykule 2 niniejszego rozporządzenia, poza sprawami, przekazanemi do bezpośredniego załatwienia Wojewodom, Starostom i organom samorządowym, będą załatwiane w specjalnej „Sekcji Weterynarji” Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Nadto, jako najwyższy organ opinjodawczy Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w zakresie służby weterynaryjnej, ustanawia się „Państwową Radę Weterynaryjną”.

**Art. 5.** Państwowa Rada Weterynaryjna rozpoznaje sprawy służby weterynaryjnej, co do których Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych uzna za potrzebne zasięgnąć jej opinji.

**Art. 6.** W skład Państwowej Rady Weterynaryjnej wchodzą:
a) Szef Sekcji Weterynarji;
b) Szef Sekcji, obejmującej sprawy hodowli zwierząt w Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych;
c) Szef służby weterynaryjnej Ministerstwa Spraw Wojskowych;
d) przedstawiciel Ministerstwa Zdrowia Publicznego, delegowany przez Ministra Zdrowia Publicznego;
e) po jednym przedstawicielu wyższych uczelni weterynaryjnych;
f) od dwunastu do osiemnastu przedstawicieli społecznych organizacyj rolniczych i weterynaryjnych.

**Art. 7.** Członków Państwowej Rady Weterynaryjnej, wymienionych w punktach e i f art. 6, mianuje na przeciąg 3 lat Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych z pośród osób, wskazanych przez powołane do tego na jego wezwanie wyższe uczelnie oraz instytucje i organizacje społeczne.

Dla każdego członka Państwowej Rady Weterynaryjnej winien być jednocześnie ustanowiony zastępca.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych zwołuje w miarę potrzeby posiedzenia Państwowej Rady Weterynaryjnej, przewodniczy tym posiedzeniom, względnie powierza przewodnictwo Szefowi Sekcji Weterynarji.

W obradach Państwowej Rady Weterynaryjnej uczestniczą naczelnicy Wydziałów Sekcji Weterynarji oraz powołani przez Ministra w charakterze rzeczoznawców na poszczególne posiedzenia przedstawiciele zainteresowanych władz i instytucyj społecznych. Osobom tym przysługuje jedynie głos doradczy.

Porządek obrad Państwowej Rady Weterynarnej ustanowiony zostanie przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w osobnym „Regulaminie Państwowej Rady Wyterynaryjnej”.

Członkowie Państwowej Rady Weterynaryjnej pełnią swe obowiązki honorowo.

Przyjeżdżającym z poza stoł. miasta Warszawy na posiedzenia członkom Rady Weterynaryjnej przysługuje prawo do zwrotu kosztów podróży oraz do djet w wysokości, przewidzianej dla urzędników V stopnia służbowego.

Wszelkie czynności biurowe i wykonawcze, związane z działalnością Państwowej Rady Weterynaryjnej, załatwiane będą w Sekcji Weterynarji.

Po ukonstytuowaniu się Państwowej Rady Rolniczej, jako najwyższego organu doradczego Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych we wszystkich sprawach, wchodzących w zakres działania Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Państwowa Rada Weterynaryjna zostanie przekształcona na Komisję Weterynaryjną Państwowej Rady Rolniczej, stosownie do przepisów organizacyjnych tejże Rady.

## ROZDZIAŁ III.

### Organy służby weterynaryjnej w Województwie.

**Art. 8.** Do zakresu działania Wojewody, jako organu Państwowej służby weterynaryjnej II instancji, należy:

a) wydawanie rozporządzeń i zarządzeń, obowiązujących na obszarze Województwa, zgodnie z trybem przepisanym w art. 6 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów do ustawy tymczasowej z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. № 65, poz. 395) o organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. U. r. 1919, № 90, poz. 490);

b) bezpośredni nadzór nad wykonywaniem przez Starostwa i Magistraty miast o własnym statucie i miast, nie podlegających czasowo lub stale Starostom, ustaw i rozporządzeń o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu oraz nad wykonywaniem zarządzonych przez te władze szczepień zwierząt;

c) organizowanie wszelkiego rodzaju szczepień zwierząt na obszarze Województwa, o ile akcja ta dotyczy kilku powiatów;

d) rozpatrywanie sprawozdań Starostw i Magistratów miast, określonych w punkcie b) o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych;

e) sprawdzanie wydatków (rachunków) Starostw i Magistratów miast, określonych w punkcie b), względnie lekarzy weterynaryjnych, urzędujących w Starostwach i Magistratach miast, określonych w punkcie b) na czynności, związane z tępieniem chorób zaraźliwych zwierzęcych, oraz asygnowanie na ten cel należytości i zaliczek w ramach przyznanych kredytów;

f) wykonywanie bezpośredniego nadzoru nad instytutami weterynaryjno-pomocniczemi, wspomnianemi w ustępie c) art. 2 niniejszego rozporządzenia;

g) przyznawanie odszkodowań za zwierzęta, zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze, względnie załatwianie w II instancji odwołań od wydanych w tej mierze decyzji Starostw i Magistratów miast, określonych w punkcie b), stosownie do ustaw, obowiązujących w każdym z byłych trzech zaborów;

h) kontrolowanie Starostw i Magistratów miast, określonych w punkcie b), w zakresie wykonywania przepisów o oględzinach zwierząt rzeźnych i ich produktów, oraz o obrocie handlowym zwierzętami i surowemi produktami pochodzenia zwierzęcego;

i) rozstrzyganie w ostatniej instancji odwołań w sprawach weterynaryjnych od orzeczeń, wydanych przez Starostwa, względnie wydziały powiatowe w II instancji;
rozstrzyganie w II instancji odwołań od orzeczeń w sprawach weterynaryjnych, wydanych przez Starostwa i Magistraty miast określonych w punkcie b);
składanie Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych skarg na decyzje, powzięte w sprawach weterynaryjnych przez Urzędy Wojewódzkie w II instancji;

j) prowadzenie rejestru lekarzy weterynaryjnych i weterynaryjnego personelu pomocniczego dla obszaru Województwa na podstawie danych, dostarczanych przez podległe Starostwa;

k) kontrola nad pobieraniem podatków specjalnych na cele weterynaryjne;

l) wydawanie w II instancji fachowych opinji w sprawach, tyczących się budowy i urządzania zakładów przemysłowych, wspomnianych w ustępie I art. 2 niniejszego rozporządzenia;

m) mianowanie weterynaryjnego personelu pomocniczego, asystentów weterynaryjnych i państwowych lekarzy weterynaryjnych poniżej VII stopnia służbowego w granicach zatwierdzonego etatu;

n) delegowanie fachowych urzędników do komisyj egzaminacyjnych dla kandydatów, ubiegających się o stanowiska w państwowej służbie weterynaryjnej, o ile czynność ta zostanie danemu Urzędowi Wojewódzkiemu przekazana przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych, oraz sprawdzanie stosownie do obowiązujących w tej mierze przepisów (art. 19) kwalifikacji kandydatów na stanowiska samorządowych lekarzy weterynaryjnych i samorządowego weterynaryjnego personelu pomocniczego;

o) przygotowanie pod względem fachowym i rozmieszczanie weterynaryjnego personelu pomocniczego;

p) zawiadamianie Dowództw odnośnych Okręgów Generalnych o wypadkach wybuchu chorób zaraźliwych wśród zwierząt domowych oraz Wojewódzkich Urzędów Zdrowia o wybuchu chorób odzwierzęcych;

r) prowadzenie statystyki weterynaryjnej na obszarze Województwa i przedkładanie potrzebnych danych statystycznych Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych;

s) załatwianie wszelkich innych spraw, tyczących się służby weterynaryjnej, przekazanych Wojewodzie przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

**Art. 9.** Sprawy weterynaryjne, należące do zakresu działania Wojewody, są załatwiane w specjalnym „Oddziale Weterynarji“, wchodzącym w skład Departamentu Rolnictwa i Weterynarji Województwa.

Oddziałem Weterynarji kieruje kierownik tego Oddziału.

Kierownikowi Oddziału weterynarji będzie przydany w potrzebnej liczbie personel fachowy i kancelaryjny.

Obowiązki służbowe kierowników Oddziałów weterynarji, oraz personelu pomocniczego jakoteż tryb załatwiania czynności w wojewódzkich oddziałach weterynarji określi osobna instrukcja Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych, wydana w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

## ROZDZIAŁ IV.

### Organy służby weterynaryjnej w powiecie.

**Art. 10.** Do zakresu działania Starosty jako organu służby weterynaryjnej I instancji należy:

a) wydawanie rozporządzeń i zarządzeń, obowiązujących na obszarze powiatu, opartych na ustawach lub rozporządzeniach i instrukcjach władz przełożonych, zgodnie z trybem przepisanym w art. 8 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów do rozporządzenia z dn. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. U. № 72 poz. 426) o tymczasowej organizacji powiatowych władz administracyjnych I instancji na obszarze b. zaboru rosyjskiego z dn. 13 listopada 1919 r. (Dz. U. № 90 poz. 489);

b) bezpośrednie wykonywanie na obszarze powiatu wszelkich czynności, przepisanych w ustawach i rozporządzeniach władz przełożonych

o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu, oraz kontrola nad wykonywaniem tych czynności przez gminy wiejskie i miasta z wyjątkiem miast, określonych w art. 8 p. b) i st. m. Warszawy, o ile właściwe ustawy, rozporządzenia i zarządzenia wkładają na te gminy i miasta pewne obowiązki;

c) dokonywanie szczepień zwierząt i nadzór nad przeprowadzaniem tych szczepień przez lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących na obszarze powiatu;

d) rozpatrywanie sprawozdań państwowych lekarzy weterynaryjnych względnie lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia władz państwowych, o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych oraz składanie tych sprawozdań właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu;

e) składanie właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu rachunków państwowych lekarzy weterynaryjnych oraz lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia władz państwowych, i innych osób z tytułu czynności, względnie wydatków, związanych z tępieniem chorób zaraźliwych zwierzęcych;

f) przyznawanie odszkodowań za zwierzęta zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze, względnie składanie właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu wniosków w sprawie przyznania tych odszkodowań, stosownie do ustaw, obowiązujących w każdym z b. trzech zaborów;

g) perjodyczna kontrola obór i produkcji mleka;

h) bezpośredni nadzór nad wykonywaniem przepisów o oględzinach zwierząt rzeźnych i ich produktów, oraz o obrocie handlowym zwierzętami i surowemi produktami pochodzenia zwierzęcego w gminach wiejskich i miastach, z wyjątkiem miast, jak w punkcie b), o ile stosownie do obowiązujących przepisów sprawy te nie podlegają kompetencji wydziałów powiatowych;

i) wydawanie w I instancji orzeczeń w sprawach weterynaryjnych, względnie rozstrzyganie w II instancji odwołań od wydanych w tych sprawach orzeczeń zarządów gmin wiejskich i miast z wyjątkiem miast, jak w punkcie b), o ile rozstrzyganie tych odwołań stosownie do obowiązujących przepisów nie należy do kompetencji wydziałów powiatowych;

j) bezpośredni nadzór na obszarze powiatu nad zakładami lecznictwa weterynaryjnego, oraz prowadzenie rejestru lekarzy weterynaryjnych i weterynaryjnego personelu pomocniczego;

k) udzielanie społecznym organizacjom ubezpieczeń zwierząt należytej pomocy weterynaryjnej;

l) pobieranie względnie współdziałanie w pobieraniu państwowych podatków specjalnych na cele weterynaryjne;

m) bezpośredni nadzór nad sposobem wykonywania podkownictwa, oraz prowadzenie rejestru ukwalifikowanych podkuwaczy;

n) wydawanie w I instancji fachowych opinji w sprawach, tyczących się budowy i urządzenia zakładów przemysłowych, wspomnianych w art. 2 p. l) niniejszego rozporządzenia;

o) zawiadamianie lokalnej władzy wojskowej o wypadkach wybuchu chorób zaraźliwych wśród zwierząt domowych, oraz lekarzy powiatowych o przypadkach chorób odzwierzęcych i o stanie obór oraz rzeźni na obszarze powiatu;

p) współdziałanie, w razie odwołania się, z wojskowemi organami weterynaryjnemi w walce z chorobami zaraźliwemi zwierzęcemi w oddziałach wojskowych i udzielanie pomocy weterynaryjnej w wypadkach nagłych podczas nieobecności wojskowego lekarza weterynaryjnego;
r) prowadzenie statystyki weterynaryjnej dla obszaru powiatu i przedkładanie danych statystycznych Urzędowi Wojewódzkiemu;
s) załatwianie wszelkich spraw, tyczących się służby weterynaryjnej, przekazanych Starostwu przez władze przełożone.

**Art. 11.** Sprawy weterynaryjne, należące do zakresu działania Starostwa, załatwia Starosta przy pomocy państwowych lekarzy weterynaryjnych Starostwa. Starosta jest służbowym przełożonym tych lekarzy (art. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 28 sierpnia 1919 r., (Dz. U. № 72, poz. 426).

Państwowi lekarze weterynaryjni Starostwa są w pierwszym rzędzie bezpośrednimi wykonawcami ustaw i rozporządzeń o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu.

W każdym powiecie urzęduje przynajmniej jeden a w miarę potrzeby kilku państwowych lekarzy weterynaryjnych. W powiatach, w których urzęduje kilku państwowych lekarzy weterynaryjnych, referentem spraw weterynaryjnych całego powiatu jest jeden z tych lekarzy, wyznaczony przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Siedzibą państwowego lekarza weterynaryjnego - referenta jest siedziba Starostwa, pozostali państwowi lekarze weterynaryjni mogą mieć wyznaczone siedziby poza siedzibą Starostwa, stosownie do potrzeb miejscowych.

Państwowy lekarz weterynaryjny - referent kieruje w powiecie czynnościami innych państwowych lekarzy weterynaryjnych, którzy winni się stosować do jego poleceń i wskazówek. Postanowienie to nie narusza zasady, wyrażonej w ustępie pierwszym niniejszego artykułu.

Państwowym lekarzom weterynaryjnym-referentom Starostwa będzie nadto poruczone przez Ministra Rolnictwa i Dobr Państwowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych pełnienie obowiązków referentów weterynaryjnych wydziałów powiatowych. W tym charakterze będą oni występowali jako urzędnicy samorządowi.

Do wykonywania czynności urzędowych z dziedziny państwowej służby weterynaryjnej może Starosta, w razie potrzeby, użyć zastępczo także lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, którym w czasie wykonywania tych czynności przysługują prawa i obowiązki państwowych lekarzy weterynaryjnych. O takiem zarządzeniu Starosta zawiadamia bezzwłocznie właściwy Urząd Wojewódzki.

Obowiązki państwowych lekarzy weterynaryjnych Starostwa jakoteż tryb załatwiania przez nich spraw weterynaryjnych określi osobna instrukcja Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych, wydana w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

**Art. 12.** Do pomocy państwowym lekarzom weterynaryjnym Starostwa może być przydana potrzebna ilość personelu kancelaryjnego.

## ROZDZIAŁ V.

### Organy służby weterynaryjnej w miastach o własnym statucie i w miastach, nie podlegających czasowo lub stale Starostom, oraz w st. m. Warszawie.

**Art. 13.** Do zakresu działania Magistratów miast o własnym statucie i miast, nie podlegających czasowo lub stale Starostwom, jako organów państwowej służby weterynaryjnej pierwszej instancji w poruczonym zakresie działania, należą sprawy, wyszczególnione w punktach: g), k), l), m), n), o), p) artykułu 10 niniejszego rozporządzenia a nadto:

a) wydawanie rozporządzeń i zarządzeń, obowiązujących na obszarze miasta w myśl postanowień, zawartych w artykule 10 p. a) niniejszego rozporządzenia;

b) bezpośrednie wykonywanie na obszarze miasta wszelkich czynności, przepisanych w ustawach i rozporządzeniach władz przełożonych o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu;

c) dokonywanie szczepień zwierząt i nadzór nad przeprowadzaniem tych szczepień przez lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących na obszarze miasta;

d) rozpatrywanie sprawozdań samorządowych lekarzy weterynaryjnych, względnie lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych oraz składanie tych sprawozdań właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu;

e) składanie właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu rachunków samorządowych lekarzy weterynaryjnych oraz lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu, i innych osób z tytułu czynności, względnie wydatków, związanych z tępieniem chorób zaraźliwych zwierzęcych;

f) składanie właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu wniosków w sprawie przyznawania odszkodowań ze Skarbu Państwa za zwierzęta, zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze, stosownie do obowiązujących ustaw;

g) bezpośredni nadzór nad wykonywaniem przepisów o oględzinach zwierząt rzeźnych i ich produktów, oraz o obrocie handlowym zwierzętami i surowemi produktami pochodzenia zwierzęcego na obszarze miasta;

h) wydawanie w pierwszej instancji orzeczeń w sprawach weterynaryjnych;

i) bezpośredni nadzór na obszarze miasta nad zakładami lecznictwa weterynaryjnego oraz prowadzenie rejestru lekarzy weterynaryjnych i weterynaryjnego personelu pomocniczego;

j) sprawdzanie stosownie do obowiązujących przepisów (art. 19) kwalifikacji fachowych kandydatów, ubiegających się o stanowiska lekarzy weterynaryjnych i weterynaryjnego personelu pomocniczego na obszarze miasta;

k) prowadzenie statystyki weterynaryjnej dla obszaru miasta i składanie danych statystycznych Urzędowi Wojewódzkiemu;

l) załatwianie wszelkich spraw, tyczących się służby weterynaryjnej, przekazanych Magistratowi przez władze przełożone.

**Art. 14.** Do zakresu działania Magistratu st. m. Warszawy, jako organu państwowej służby weterynaryjnej I instancji w poruczonym zakresie działania, należą sprawy, wyszczególnione w punktach: g), k), l), m), n), o), p), art. 10 i w punktach: a), b), c), g), i), j), l) artykułu 13 niniejszego rozporządzenia a nadto:

a) rozpatrywanie sprawozdań samorządowych lekarzy weterynaryjnych, względnie lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu, o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych oraz składanie tych sprawozdań Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych;

b) składanie Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych rachunków samorządowych lekarzy weterynaryjnych oraz lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu i innych osób z tytułu czynności, względnie wydatków, związanych z tępieniem chorób zaraźliwych zwierzęcych;

c) przyznawanie odszkodowań za zwierzęta zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze, stosownie do obowiązujących ustaw;

d) wydawanie w I instancji orzeczeń w sprawach weterynaryjnych i składanie Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych odwołań od tych orzeczeń;

e) prowadzenie statystyki weterynaryjnej dla obszaru miasta i składanie potrzebnych danych statystycznych Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

**Art. 15.** Drugą i ostatnią instancją w weterynaryjnych sprawach fachowych, załatwianych przez Magistrat st. m. Warszawy, jest Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych, który w tych sprawach działa w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Odszkodowania za zwierzęta zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze stosownie do obowiązujących ustaw, będą wypłacane przez Magistrat z kredytów państwowych, wyjednanych na ten cel przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

**Art. 16.** W miastach, wymienionych w art. 13 i 14 niniejszego rozporządzenia, służbę weterynaryjną pełnią samorządowi lekarze weterynaryjni, ustanowieni przez Magistraty tych miast.

Lekarzom tym przy wykonywaniu czynności z dziedziny państwowej służby weterynaryjnej przysługują prawa i obowiązki państwowych lekarzy weterynaryjnych.

## ROZDZIAŁ VI.

## O kwalifikacjach personelu weterynaryjnego.

**Art. 17.** Dla objęcia urzędu w państwowej służbie weterynaryjnej niezbędne są oprócz kwalifikacyj, wymaganych od kandydatów na urzędy państwowe, następujące jeszcze kwalifikacje specjalne:

a) ukończenie wyższej uczelni weterynarji z dyplomem lekarza weterynaryjnego. Dyplomy, uzyskane w zagranicznych zakładach naukowych, uprawniają do objęcia stanowiska w weterynaryjnej służbie państwowej po uznaniu ich ważności w obrębie Rzeczypospolitej;

## ROZDZIAŁ V.

### Organy służby weterynaryjnej w miastach o własnym statucie i w miastach, nie podlegających czasowo lub stale Starostom, oraz w st. m. Warszawie.

**Art. 13.** Do zakresu działania Magistratów miast o własnym statucie i miast, nie podlegających czasowo lub stale Starostwom, jako organów państwowej służby weterynaryjnej pierwszej instancji w poruczonym zakresie działania, należą sprawy, wyszczególnione w punktach: g), k), l), m), n), o), p) artykułu 10 niniejszego rozporządzenia a nadto:

a) wydawanie rozporządzeń i zarządzeń, obowiązujących na obszarze miasta w myśl postanowień, zawartych w artykule 10 p. a) niniejszego rozporządzenia;

b) bezpośrednie wykonywanie na obszarze miasta wszelkich czynności, przepisanych w ustawach i rozporządzeniach władz przełożonych o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich zwalczaniu;

c) dokonywanie szczepień zwierząt i nadzór nad przeprowadzaniem tych szczępień przez lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących na obszarze miasta;

d) rozpatrywanie sprawozdań samorządowych lekarzy weterynaryjnych, względnie lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych oraz składanie tych sprawozdań właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu;

e) składanie właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu rachunków samorządowych lekarzy weterynaryjnych oraz lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu, i innych osób z tytułu czynności, względnie wydatków, związanych z tępieniem chorób zaraźliwych zwierzęcych;

f) składanie właściwemu Urzędowi Wojewódzkiemu wniosków w sprawie przyznawania odszkodowań ze Skarbu Państwa za zwierzęta, zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze, stosownie do obowiązujących ustaw;

g) bezpośredni nadzór nad wykonywaniem przepisów o oględzinach zwierząt rzeźnych i ich produktów, oraz o obrocie handlowym zwierzętami i surowemi produktami pochodzenia zwierzęcego na obszarze miasta;

h) wydawanie w pierwszej instancji orzeczeń w sprawach weterynaryjnych;

i) bezpośredni nadzór na obszarze miasta nad zakładami lecznictwa weterynaryjnego oraz prowadzenie rejestru lekarzy weterynaryjnych i weterynaryjnego personelu pomocniczego;

j) sprawdzanie stosownie do obowiązujących przepisów (art. 19) kwalifikacji fachowych kandydatów, ubiegających się o stanowiska lekarzy weterynaryjnych i weterynaryjnego personelu pomocniczego na obszarze miasta;

k) prowadzenie statystyki weterynaryjnej dla obszaru miasta i składanie danych statystycznych Urzędowi Wojewódzkiemu;

l) załatwianie wszelkich spraw, tyczących się służby weterynaryjnej, przekazanych Magistratowi przez władze przełożone.

**Art. 14.** Do zakresu działania Magistratu st. m. Warszawy, jako organu państwowej służby weterynaryjnej I instancji w poruczonym zakresie działania, należą sprawy, wyszczególnione w punktach: g), k), l), m), n), o), p), art. 10 i w punktach: a), b), c), g), i), j), l) artykułu 13 niniejszego rozporządzenia a nadto:

a) rozpatrywanie sprawozdań samorządowych lekarzy weterynaryjnych, względnie lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu, o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych oraz składanie tych sprawozdań Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych;
b) składanie Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych rachunków samorządowych lekarzy weterynaryjnych oraz lekarzy weterynaryjnych wolnopraktykujących, działających z ramienia Magistratu i innych osób z tytułu czynności, względnie wydatków, związanych z tępieniem chorób zaraźliwych zwierzęcych;
c) przyznawanie odszkodowań za zwierzęta zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze, stosownie do obowiązujących ustaw;
d) wydawanie w I instancji orzeczeń w sprawach weterynaryjnych i składanie Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych odwołań od tych orzeczeń;
e) prowadzenie statystyki weterynaryjnej dla obszaru miasta i składanie potrzebnych danych statystycznych Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

**Art. 15.** Drugą i ostatnią instancją w weterynaryjnych sprawach fachowych, załatwianych przez Magistrat st. m. Warszawy, jest Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych, który w tych sprawach działa w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Odszkodowania za zwierzęta zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze stosownie do obowiązujących ustaw, będą wypłacane przez Magistrat z kredytów państwowych, wyjednanych na ten cel przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

**Art. 16.** W miastach, wymienionych w art. 13 i 14 niniejszego rozporządzenia, służbę weterynaryjną pełnią samorządowi lekarze weterynaryjni, ustanowieni przez Magistraty tych miast.

Lekarzom tym przy wykonywaniu czynności z dziedziny państwowej służby weterynaryjnej przysługują prawa i obowiązki państwowych lekarzy weterynaryjnych.

## ROZDZIAŁ VI.

## O kwalifikacjach personelu weterynaryjnego.

**Art. 17.** Dla objęcia urzędu w państwowej służbie weterynaryjnej niezbędne są oprócz kwalifikacyj, wymaganych od kandydatów na urzędy państwowe, następujące jeszcze kwalifikacje specjalne:

a) ukończenie wyższej uczelni weterynarji z dyplomem lekarza weterynaryjnego. Dyplomy, uzyskane w zagranicznych zakładach naukowych, uprawniają do objęcia stanowiska w weterynaryjnej służbie państwowej po uznaniu ich ważności w obrębie Rzeczypospolitej;

b) złożenie z pomyślnym wynikiem specjalnego egzaminu państwowego w zakresie, przepisanym w osobnem rozporządzeniu;

c) odbycie przynajmniej dwuletniej praktyki w charakterze asystenta weterynaryjnego przy Starostwach, Urzędach Wojewódzkich lub Ministerstwie, w którym to okresie mieścić się winna przynajmniej półroczna praktyka w rzeźni.

**Art. 18.** Celem uzupełnienia państwowego personelu weterynaryjnego oraz wyszkolenie odpowiednich kandydatów na wakujące stanowiska państwowe będą powoływani przy władzach weterynaryjnych lekarze weterynaryjni w charakterze asystentów.

Asystenci weterynaryjni, o ile odpowiadają kwalifikacjom wyszczególnionym w art. 17 niniejszego rozporządzenia, mogą być powoływani na urzędy państwowe w służbie weterynaryjnej przy otwarciu się odpowiednich wakansów, nie wcześniej jak po odbyciu dwuletniej praktyki.

Asystenci weterynaryjni nie mają charakteru urzędników państwowych.

Asystentów weterynaryjnych przyjmuje na służbę przy władzach powiatowych i wojewódzkich, w ramach przyznanych na ten cel kredytów Wojewoda, a przy Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych — Minister.

**Art. 19.** Przepisy o kwalifikacjach fachowych, wymaganych od kandydatów na stanowiska w służbie weterynaryjnej samorządowej wyda, Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

## ROZDZIAŁ VII.

### Przepisy przejściowe.

**Art 20.** Do czasu uchwalenia przez Sejm Ustawodawczy nowej ordynacji (reprezentacji) powiatowej dla byłego zaboru austrjackiego przepis ustępu siódmego artykułu 11 niniejszego rozporządzenia obowiązuje tylko na obszarze Województw: Białostockiego, Kieleckiego, Łódzkiego, Lubelskiego, Warszawskiego i st. m. Warszawy.

**Art. 21.** Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych w ciągu lat pięciu od dnia uzyskania mocy obowiązującej przez niniejsze rozporządzenie służy prawo czynienia w wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, wyjątków od przepisów ustępów b) i c) artykułu 17 co do złożenia egzaminu państwowego dla kandydatów, ubiegających się o stanowiska w państwowej służbie weterynaryjnej, oraz co do odbycia dwuletniej praktyki.

Sanitarjusze weterynaryjni w b. zaborze rosyjskim pozostają w charakterze personelu pomocniczego na swych stanowiskach; nowi kandydaci na te stanowiska nie będą przyjmowani.

**Art. 22.** Z chwilą uzyskania mocy obowiązującej przez niniejsze rozporządzenie, ustają wszelkie uprawnienia Generalnego Delegata Rządu dla Galicji, jako władzy centralnej w zakresie państwowej służby weterynaryjnej w b. zaborze austrjackim.

Do czasu wprowadzenia organizacji Wojewódzkiej czynności powierzone Wojewodom pełni ten Delegat.

**Art. 23.** Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych, a w b. zaborze pruskim Ministrowi b.

Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

**Art. 24.** Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Na obszarze b. dzielnicy pruskiej rozporządzenie niniejsze zostanie wprowadzone osobnem rozporządzeniem Ministra b. Dzielnicy Pruskiej po wysłuchaniu opinji Państwowej Rady Weterynaryjnej.

Prezydent Ministrów:
*Witos*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
*J. Poniatowski*

(Dziennik Ustaw № 102 z dnia 6.XI 1920 r., poz. 676).

---

# ROZPORZĄDZENIE

## Ministra Aprowizacji i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie zabezpieczenia dostawy zbóż jarych do siewu.

Na mocy art. 1, 2, 4, 6 i 11 Ustawy z 9 lipca 1920 r. o aprowizacji na rok gospodarczy 1920/21 (Dz. Ust. R. P. № 56 poz. 348) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27/IX 1920 r. (Dz. Ust. R. P. № 94 poz. 620) zarządza się co następuje:

**Art. 1.** Zboża jare, a mianowicie: żyto jare, pszenica jara, jęczmień jary, owies, groch i gryka, zdatne do siewu i należycie do siewu oczyszczone, zadeklarowane przez wytwórców we właściwych starostwach z podaniem wymienionych w art. 2 szczegółów w terminie do 15 listopada 1920 roku, zaliczone będą na kontyngent t. j. do ustawowych ilości, które wytwórcy rolni obowiązani są dostarczyć w myśl art. 1 Ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. № 56 poz. 348).

**Art. 2.** Deklaracje, o których mowa w art. 1-ym winny zawierać:

1) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela zadeklarowanego zboża; 2) ilość każdego rodzaju zadeklarowanego zboża (w ziarnie); 3) zobowiązanie właściciela: a) że zadeklarowane zboże odstawi najdalej do 1-go stycznia 1921 r. i b) że zboże to będzie odstawione w stanie, zdatnem do siewu

**Art. 3.** Za zboże, dostarczone w myśl niniejszego rozporządzenia, otrzyma właściciel ceny, ustanowione w art. 7-ym przepisów wykonawczych z dn. 24 lipca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. № 70 poz. 474), oraz art. 1 Rozporządzenia Ministra Aprowizacji w sprawie cen na ziemiopłody (Dz. Ust. R. P. № 84 z dnia 1/IX 1920 r. poz. 563) z doliczeniem 10% tej ceny za doczyszczenie.

**Art. 4.** Na poczet ceny kupna, wymienionej w art. 3, właściciel zadeklarowanego zboża po złożeniu deklaracji otrzyma od Państwowego Urzędu Zbożowego 50% należności oraz zaświadczenie na zadeklarowaną ilość zboża, zawierające zastrzeżenie, iż odtąd stanowi ono własność Państwa,

nie podlegającą rekwizycji. Reszta należności zostanie mu wypłacona po dostarczeniu całej zadeklarowanej ilości.

**Art. 5.** W razie niedotrzymania terminu dostawy wymienionego w art. 2 (punkt 3), obowiązany będzie właściciel zadeklarowanego zboża zwrócić otrzymaną 50%-wą zaliczkę wraz z 6%-ymi odsetkami; nadto podlega karze, przewidzianej w art. 6 Ustawy z 9 lipca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. № 56 poz. 348), a przypadający na niego według ustawy kontyngent zostanie po myśli art. 3 Ustawy na jego koszt ściągnięty.

**Art. 6.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Warszawa, dn. 4 listopada 1920 r.

Minister Aprowizacji:
*St. Śliwiński*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
*J. Poniatowski*

(Dziennik Ustaw № 102 z dn. 6.XI. 1920 r. poz. 681).

---

## ROZPORZĄDZENIE

### Ministra Aprowizacji, uchylające rozporządzenie w przedmiocie obrotu bobem, wyką, rzepakiem ozimym i letnim, łubinem, seradelą i ich przetworami.

Rozporządzenie z dnia 28 września 1920 roku (Dz. Ust. Rz. P. № 95 z r. 1920, poz. 632) w przedmiocie obrotu bobem, wyką, rzepakiem ozimym i letnim, łubinem, seradelą i ich przetworami z dniem 1 grudnia 1920 roku traci moc obowiązującą.

Warszawa, dnia 19 listopada r. 1920.

Minister Aprowizacji:
*St. Sliwiński*

(Dziennik Ustaw № 109 z dnia 30.XI. 1920 r., poz. 719).

---

## ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

### w sprawie organizacji i zasad urzędowania Ministerstw.

1. Minister jest naczelną władzą rządzącą w wyznaczonych przez ustawy działach administracji państwowej.

Ministra zastępuje Wice-minister (Podsekretarz Stanu) w zakresie przez Ministra wyznaczonym.

2. Ministerstwo jest organem bezpośrednio podległym Ministrowi, za pomocą którego pełni on swoje funkcje i wykonywa swoją władzę.

3. Żaden z urzędników Ministerstwa nie posiada samodzielnej władzy z tytułu zajmowanego stanowiska, sprawuje on ją w poruczonym mu dziale tylko w zakresie, wyznaczonym przez Ministra.

4. Jeżeli Minister i Wice-minister są nieobecni, zastępuje ich wyznaczony przez Ministra Dyrektor departamentu.

5. Decyzje osób, zastępujących Ministra w zakresie przez niego wyznaczonym, wydawane są z zaznaczeniem ich zastępczego charakteru i podpisywane w następujący sposób: pod wyrazami: „za Ministra" podpis osoby do tego upoważnionej i oznaczenie jej stanowiska służbowego.

6. Aprobacie Ministra podlegają sprawy następujące:

a) projekty ustaw, oraz rozporządzenia wykonawcze, okólniki i instrukcje do nich;
b) sprawy, odnoszące się do Sejmu, Naczelnika Państwa, Prezydenta i Rady Ministrów, oraz do Ministrów osobiście;
c) sprawy organizacyjne Ministerstwa i urzędów podległych;
d) nominacje urzędników w Ministerstwie i urzędach podległych;
e) wszystkie te sprawy, które poza powyższemi Minister zarezerwuje dla siebie.

7. Ministerstwo dzieli się na departamenty i wydziały, obejmujące czynności w takim związku ze sobą zostające, ażeby mogły być załatwione bez stałego współdziałania innych departamentów i wydziałów. Na czele departamentu stoi Dyrektor departamentu, na czele wydziału — Naczelnik wydziału.

8. Statut organizacyjny i etat osobowy Ministerstwa zatwierdza Rada Ministrów.

Szczegółowy rozkład czynności Ministerstwa pomiędzy wydziały na podstawie zatwierdzonego przez Radę Ministrów statutu ustala Minister.

Rozkład ten poddaje się rewizji w końcu każdego roku kalendarzowego i po zatwierdzeniu przez Ministra ogłasza jako obowiązujący w roku następnym.

9. Dyrektor departamentu jest kierownikiem wyznaczonych przez statut wydziałów, odpowiedzialnym przed Ministrem za ich urzędowanie, i ma prawo ostatecznej aprobaty spraw przez nie załatwianych, z wyjątkiem spraw, zarezerwowanych dla Ministra.

Przy podpisie Dyrektor oznacza swoje stanowisko służbowe. Dyrektora zastępuje urzędnik, wyznaczony przez Ministra.

10. Naczelnik wydziału kieruje swoim wydziałem, odpowiada za jego urzędowanie i ma prawo podpisywania korespondencji bieżącej, mającej charakter informacyjny, nie przesądzającej merytorycznego załatwienia; przy podpisie oznacza swoje stanowisko służbowe. Naczelnika wydziału zastępuje urzędnik, wyznaczony przez Dyrektora departamentu, względnie przez Ministra, jeżeli wydział nie wchodzi w skład departamentu.

11. Urzędnicy, pracujący w Wydziale, pozostają w bezpośredniej zależności od Naczelnika wydziału, Naczelnicy wydziałów od Dyrektora departamentu, względnie Ministra, Dyrektorzy departamentów—od Ministra.

W tej kolei idą zlecenia służbowe. Jeżeli urzędnik otrzyma zlecenie służbowe od władzy wyższej, z pominięciem tej kolei, winien je zakomunikować swojemu bezpośredniemu przełożonemu.

12. Urzędnicy pełniący zastępczo obowiązki Dyrektora departamentu lub Naczelnika wydziału mają te same prawa w zakresie czynności urzędowych, co urzędnicy, których zastępują, o ile zastępstwo zostało im poruczone pismem Ministra, względnie Dyrektora departamentu.

13. Jeżeli w Ministerstwie zachodzi potrzeba odmiennych przepisów, odnoszących się do jego organizacji i zasad urzędowania, to muszą one być przedłożone do zatwierdzenia Rady Ministrów.

14. Wszyscy Ministrowie przedstawią statuty organizacyjne i etaty osobowe podległych im Ministerstw do zatwierdzenia Rady Ministrów przed 1 grudnia 1920 roku.

Warszawa, dnia 28 października 1920 r.

Prezydent Ministrów:
*Witos*

(„Monitor Polski" № 251 z dnia 5.XI. 1920 r.)

---

## ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

### w sprawie biurowości Ministerstw.

1. Biurowość we wszystkich Ministerstwach opiera się na zasadach następujących:

2. Pisma, nadchodzące do Ministerstwa, gromadzą się w biurze informacyjno-podawczem. Departamenty mieszczące się w osobnych lokalach mogą otrzymywać pisma bezpośrednio.

Rozdziału pism pomiędzy departamenty, względnie wydziały, dokonywa urzędnik wyznaczony przez Ministra. Podstawą rozdziału pism jest szczegółowy rozkład czynności Ministerstwa, zatwierdzony przez Ministra.

Dyrektor departamentu albo jego zastępca rozdziela pisma pomiędzy podległe wydziały, a Naczelnik wydziału—pomiędzy referentów.

3. Kontrolę pism wchodzących i wychodzących prowadzi się w wydziałach, w dzienniku, obejmującym następujące rubryki: 1) liczba bieżąca, 2) data wejścia, 3) nadawca, 4) data i liczba pisma, 5) w sprawie, 6) znak referenta, załatwienie i 8) znak akt, do których pismo dołączono po załatwieniu.

Przed wpisaniem do dziennika w nagłówku pisma odbija się stempel z nazwą Ministerstwa i datą wejścia oraz następującemi rubrykami do wypełnienia: 1) znak wydziału i liczba bieżąca dziennika, 2) znak referenta, 3) znak akt i 4) ilość załączników.

Instrukcja biurowa Ministerstwa wskaże, jakich wpływów nie wpisuje się do dziennika (okólniki, ankiety, podania o posady, potwierdzenia odbioru) i sposób ich przechowywania.

4) Pisma załatwione przechowuje się w rejestraturze przez zeszywanie ich według ich treści w zeszyty (akta), na okładce których oznacza się: 1) wydział, do którego należą, 2) przedmiot, którego dotyczą (tytuł akt), 3) tom, 4) datę założenia i zakończenia, i 5) liczbę bieżącą, pod którą zostały wpisane do rejestru akt.

Rejestr akt, obejmuje następujące rubryki: 1) liczba bieżąca, 2) tytuł akt, 3) tom, 4) data założenia i zakończenia każdego tomu, 5 uwagi.

O założeniu nowych akt i ich tytule decyduje Naczeinik wydziału na wniosek referenta albo sekretarza wydziału.

Sekretarz prowadzi dziennik i rejestr akt oraz przedkłada Naczelnikowi przynajmniej co dwa tygodnie wykaz zaległości referentów.

5. Przełożony udziela wskazówek podległym urzędnikom bądź ustnie, w wyznaczonym czasie, bądź przez odpowiednie adnotacje na pismach, które poleca załatwić. Sprawę przedkłada się przełożonemu do aprobaty z projektem jej załatwiania na tem samem piśmie, a w braku miejsca — na osobnej kartce. Pisemne uzasadnienie projektu załatwienia przedkłada się tylko na zlecenie przełożonego.

Dla uniknięcia korespondencji wewnętrznej departamenty i wydziały porozumiewają się ze sobą ustnie i telefonicznie a w razie koniecznej potrzeby przez przesłanie odnośnego pisma dla zaznaczenia na niem opinji.

6. Obieg pism, przesyłanych wewnątrz Ministerstwa, odbywa się w teczkach, których kolor oznacza, w jakiej kolei mają być traktowane (czerwony — zaraz żółty—pilne, niebieski — pozostałe). Na okładce teczki nakleja się arkusz porubrykowany kratki z oznaczeniem wydziału do którego teczka należy; w kratkach wskazuje się drogę, którą ma odbyć teczka. Otrzymujący teczkę po załatwieniu pisma w niej przesyłanego wykreśla swój znak na okładce i oddaje woźnemu dla doręczenia według wskazówki zawartej w następnej kratce.

7. Wspólna dla wszystkich departamentów i wydziałów kancelarja Ministerstwa obejmuje oddział maszyn do przepisywania i ekspedycję. Departamenty, mieszczące się w osobnych lokalach, mogą mieć osobne kancelarje.

Inspektor kancelarji rozdziela nadchodzące teczki pomiędzy maszynistki i ekspedytorów i prowadzi ich kontrolę, obejmującą następujące rubryki: 1) data otrzymania, 2) liczba pisma podług dziennika, 3) nazwisko maszynistki, 4) data ekspedycji. Przed wpisaniem do kontroli odbija się na bruljonie pisma stempel kancelarji z następującemi rubrykami do wypełniania: 1) weszło dnia, 2) pisała, 3) sprawdzał, 4) wysłano dnia.

Po przepisaniu teczka wraca do wydziału dla sprawdzenia czystopisu przez referenta, załatwiającego sprawę, i uzyskania podpisu przełożonego.

Na bruljonach powinny być podpisy referenta i tych przełożonych, którzy załatwienie rewidowali i podpisali; przy podpisie oznacza się datę jego złożenia. Data aprobaty przełożonego stanowi datę pisma.

Ekspedytor wyjmuje podpisany czystopis z teczki, oznacza w stemplu na bruljonie datę ekspedycji i adresuje kopertę. Pisma, przeznaczone dla jednego urzędu, łączy się w jednej kopercie z oznaczeniem na niej liczb pism przesyłanych. Po odnotowaniu w kotroli daty ekspedycji teczka wraca do wydziału. Co tydzień inspektor kancelarji sporządza wykaz pism, które po przepisaniu nie wróciły do ekspedycji, i przesyła go Naczelnikom właściwych wydziałów.

8) Po powrocie teczki z ekspedycji pozostałą w niej zawartość sekretarz dołącza do akt, wskazanych w stemplu na piśmie, wpisując na drugiej stronie okładki akt, liczbę pisma dołączonego i nazwisko jego nadawcy, a równocześnie w dzienniku przy właściwej liczbie znak akt, do których dołączono.

Jeżeli sprawa została wyznaczona do wznowienia, sekretarz wpisuje jej liczbę w kalendarzu terminowym pod datą, wyznaczoną dla wznowienia i w tym dniu przedkłada Naczelnikowi właściwe akta.

9. Zeszyty akt z rejestratury mogą być wydawane na pisemne żądanie innych wydziałów lub urzędów tylko za zgodą Naczelnika. W miejscu wydanego zeszytu zostawia się jego wkładkę zastępczą, na której oznacza się, komu zeszyt wydano. Gdy zeszyt jest na miejscu, wkładkę zastępczą przechowuje się wewnątrz zeszytu pod okładką.

Przekazywanie akt z rejestratury do archiwów państwowych dokonywa się w porozumieniu z ich zarządem.

Żadne akta nie mogą być niszczone bez upoważnienia zarządu archiwów państwowych.

10. Jeżeli w Ministerstwie zachodzi potrzeba przepisów biurowych odmiennych od niniejszych, to zmiany muszą uzyskać aprobatę Prezydenta Ministrów.

Przepisy niniejsze wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 1921 roku.

Odroczenie powyższego terminu w poszczególnych Ministerstwach może nastąpić za zgodą Prezydenta Ministrów.

Warszawa, dnia 28 października 1920 roku.

Prezydent Minisrów:
*Witos*

(„Monitor Polski“ № 251 z d. 5.XI. 1920 r.)

---

# UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 4 listopada 1920 r.

**w przedmiocie rybołówstwa morskiego.**

Na podstawie art. 15 dekretu z dn. 3 stycznia 1918 r. o tymczasowej organizacji władz naczelnych (Dz. Praw Kr. Pol. z 1918 r. № 1 poz. 1) oraz art. 1 i 7 ustawy o tymczasowej organizacji władz b. dzielnicy pruskiej (Dz. Praw P. P. z 1919 r. № 64 poz. 385), Rada Ministrów zarządza, co następuje:

1. Sprawy przemysłu rybackiego na morzu, opieki nad rybakami i ich zaopatrzenia zgodnie z pruską ustawą o rybołówstwie (Fischereigesetz) z dnia 11 maja 1916 roku (Preussische Gesetzsammlung z r. 1916 № 14 strona 55, poz. 11506) i w myśl art. 2 i 7 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Praw P. P. № 64 z 1919 r. poz. 385) należą do Ministra b. dzielnicy pruskiej;

2. W tych sprawach rybołóstwa, których załatwienie wkracza w zakres żeglugi morskiej, budownictwa statków, przystani i urządzeń żeglugowych, obsady i kierownictwa statków rybackich na morzu oraz przepisów policji morskiej i portowej, Minister b. dzielnicy pruskiej działa w porozumieniu z równorzędnemi władzami marynarki handlowej;

3. Nadzór nad środkami żeglugowemi i ochronnemi przemysłu rybackiego na morzu oraz nad przestrzeganiem przez rybaków przepisów policji morskiej i portowej należy wyłącznie do władz marynarki handlowej;

4. Sprawy, związane ze spożyciem zgodnie z potrzebami ogólno-państwowemi, ryb poławianych zarówno na obszarach morskich Rzeczypospolitei, jak na pełnem morzu, Minister b. dzielnicy pruskiej reguluje w porozumieniu z Ministrem Aprowizacji;

5. Ministrowi b. dzielnicy pruskiej poleca się w granicach art. 6 ust. d. ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Praw P. P. 1919 r. № 64 poz. 385) wprowadzić niezwłocznie do ustawy pruskiej o rybołówstwie 1916 r. w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Przemysłu i Handlu oraz Aprowizacji, zmiany niezbędne do uzgodnienia tej ustawy z ustrojem władz polskich, polskiemi ustawami i przepisami morskiemi oraz zasadami, wyrażonemi w art. 1—4 niniejszej uchwały, poczem ustawę, w ten sposób zmienioną, ogłosić w brzmieniu polskiem, ustalonem w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów.

Prezydent Ministrów:
*Witos*

Minister b. dzielnicy pruskiej
*Kucharski*

Minister Spraw Wojskowych:
*Sosnkowski*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
*Jul. Poniatowski*

Minister Przemysłu i Handlu:
*W. Chrzanowski*

Minister Aprowizacji:
*St. Śliwiński*

(„Monitor Polski" № 265 z d. 22.XI. 1920 r.)

---

# ROZPORZĄDZENIE

## Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dn. 21 sierpnia 1920 r. w przedmiocie opłaty za ogłoszenia o zatwierdzeniu statutów spółdzielczych organizacyj rolniczych.

**§ 1.** Opłatę, ustanowioną rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dn. 30 maja 1919 r. (Monitor Polski z 1919 r. № 120) za ogłaszanie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych o zatwierdzeniu statutów spółdzielni rolniczych, organizacyj zawodowych rolniczych, mających w swoim zakresie działania prowadzenie czynności handlowych lub przemysłowych, ściśle z rolnictwem związanych,

oraz kółek rolniczych, podwyższa się do sumy pięćdziesięciu marek polskich za każdy statut.

§ 2. Opłatę za ogłoszenie, wskazaną w § 1, dołączać należy do podań o zatwierdzenie statutu.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
w z. *Z. Chmielewski.*

(„Monitor Polski“ № 272 z dn. 30.XI. 1920 r.).

---

## OKÓLNIK № 232.

**do pp. Szefów Sekcyj, Naczelników Wydziałów, Naczelnika Kancelarji Głównej i Kierowników wszystkich podległych mi urzędów**

**w przedmiocie**

**wypłaty dodatku drożyźnianego według podwyższonej stopy mnożnika za miesiąc październik i listopad.**

Rada Ministrów na posiedzeniach w dn. 12 i 14 października r. b. uchwaliła podwyższenie stopy mnożnika dodatku drożyźnianego ze 150 na 200. począwszy od 1 października r. b.

W 99-tym numerze Dziennika Ustaw pod poz. 659 ukazało się rozporządzenie Rady Ministrów w powyższej sprawie wraz z tabelami dodatków drożyźnianych dla poszczególnych klas miejscowości z uwzględnieniem grup rodzinnych.

Nadmienia się, że został utrzymany dotychczasowy stosunek mnożnika dla poszczególnych klas miejscowości, oraz rozdział miejscowości na klasy zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 5-go sierpnia 1920 r. (Dz. Ust. № 77 poz. 521), wobec czego od 1 października 1920 r.

wynosi mnożnik dla I kl. miejscowości — 200
II „ „ — 180
III „ „ — 160
IV „ „ — 140
V „ „ — 120

Stosownie do tego należy zarządzić natychmiastową wypłatę różnicy w dodatku drożyźnianym za miesiąc październik 1920, wynikłą wskutek podwyższenia stopy mnożnika od 1 października 1920 r.

Przy zarządzeniu wypłaty uposażenia za miesiąc listopad i grudzień 1920 r. stosować należy analogicznie postanowienia okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 25 września 1920 r. № 68152 (okólnik Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych № 222) o wypłacie uposażenia za październik 1920 r. z tem, że dodatek drożyźniany winien być wypłacony według podwyższonej stopy mnożnika.

Warszawa, dn. 2 listopada 1920 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
w z. *Z. Chmielewski.*

---

## OKÓLNIK № 233

**do pp. Wojewodów: Białostockiego, Kieleckiego, Lubelskiego, Łódzkiego i Warszawskiego**

**w przedmiocie**

**wyłączenia gruntów na cele państwowe przy parcelacji majątków państwowych.**

W myśl art. 4 Ustawy z dn. 15 lipca 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej wyłączenia gruntów na cele państwowe dokonywuje Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych. Wobec tego Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych prosi o niezwłoczne zawiadomienie pp. Starostów i o podanie do ogólnej wiadomości, że wszelkie podania o przeznaczenie ziemi z majątków państwowych lub o wyłączenie z majątków parcelowanych na cele rolnicze, kulturalne, oświatowe, religijne i t. p. winny być wnoszone do odnośnych starostw. Podania te ze starostw z opinją referentów rolnych winny być przesyłane do Urzędów Wojewódzkich, które sprawy, dotyczące wyłączeń na cele szkół powszechnych, parafij, domów ludowych i t. p., rozstrzygać będą zgodnie z instrukcją Ministerstwa Rolnictwa i Dobr Państwowych, którą w tej sprawie w najbliższym czasie otrzymają, a sprawy, dotyczące innych wyłączeń, przekażą Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych ze swoją opinją do ostatecznej decyzji. Przy badaniu sprawy przez referentów rolnych oprócz celu wyłączenia powinny być podane następujące wiadomości:

1) ścisły termin, w którym petent zamierza przejąć dane wyłączanie w użytkowanie,
2) dokładny obszar wyłączenia,
3) wykaz mających pozostać na terenie wyłączenia budynków,
4) odręczny płatnik sytuacyjny wyłączenia oraz dokładny opis obszaru projektowanego wyłączenia.
5) wniosek co do finansowej strony układu.

Warszawa, dnia 3 listopada 1920 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
*Jul. Poniatowski.*

---

## OKÓLNIK № 234.

**do PP. Szefów Sekcyj, Naczelników Wydziałów, Naczelnika Kancelarji Głównej, Kierowników podległych Ministerstwu Urzędów, oraz Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej**

**w przedmiocie**

**niektórych wyjaśnień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 września 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. № 77 poz. 52).**

Wobec tego, iż przy wykonywaniu ustawy o uposażeniu urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych z dnia 13/VII 1920 r. Dz. Rz. P. № 65 poz. 429 wyłoniły się pewne wątpliwości, a ścisłe stosowanie postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5/VIII 1920 r. okazało się w praktyce, zwłaszcza obecnie przy masowem weryfikowaniu funkcjonar-

juszów państwowych, za skomplikowane i za kosztowne. Prezydjum Rady Ministrów podaje następujące wyjaśnienie.

1) Dodatek za studja wyższe, określony w art. 4 ustawy z dnia 13/7 1920 r. zupełnie odrębnie, nie pozostaje w żadnej zależności od dodatku za wysługę lat i należy go przyznawać bez żadnych ograniczeń także i tym funkcjonarjuszom, którzy studja wyższe skończyli w czasie służby państwowej, samorządowej lub pracy zawodowej, zaliczonej do wysługi lat.

2) Co do dodatku drożyźnianego zaliczenie funkcjonarjusza państwowego do jednej z grup rodzinnych zawisło od liczby członków rodziny, pozostających na utrzymaniu urzędnika. Pozostawanie rodziny na utrzymaniu funkcjonarjusza państwowego jest koniecznym warunkiem zaliczenia go do odnośnej grupy rodzinnej.

Miejsce pobytu rodziny funkcjonarjusza państwowego jest obojętne, o ile funkcjonarjusz w sposób wiarogodny udowodni, że rodzina pozostaje na jego utrzynaniu. W razie braku dowodów, należy zaliczyć funkcjonarjusza do grupy samotnych, co nie wyklucza przeniesienia go później do wyższej grupy rodzinnej — w razie dostarczenia dowodów.

3) W jakim rozmiarze można zaliczyć służbę wojskową do wysługi lat—zawiera ustawa z dnia 13/7 b. r. wystarczające i jasne postanowienia w art. 4 i 10.

4) Przy obecnem masowem weryfikowaniu funkcjonarjuszów zwłaszcza w dykasterjach, zatrudniających liczne zastępy pracowników, można stosować pewne uproszczenie w postępowaniu komisvj weryfikacyjnych, przepisanem rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5/8 1920 r.

Zaliczenie poprzedniej służby państwowej, samorządowej lub pracy zawodowej do wysługi lat — nie może nigdy nastąpić z urzędu. Obowiązek jednak składania specjalnych podań przez funkcjonarjuszów, ubiegających się o takie zaliczenie w myśl art. 6 rozporządzenia z dnia 5/8/20, może być zastąpiony przez ustne zgłoszenie przez funkcjonarjusza swej prośby o zaliczenie u szefa danej władzy lub urzędu.

O ile władza nie jest w posiadaniu dokumentów,, na jakie się funkcjonarjusz powołuje — obowiązany jest on odnośne dokumenty złożyć przy swem zgłoszeniu szefowi władzy lub urzędu.

Szef władzy lub urzędu—stwierdza w formie urzędowego zapisu ubiegania się funkcjonarjusza o zaliczenie poprzedniej służby państwowej, samorządowej lub pracy zawodowej — przy większej liczbie funkcjonarjuszów może się posługiwać spisem nazwisk w tym celu sporządzonym, który przesyła wraz z dokumentami właściwej komisji weryfikacyjnej.

Z posiedzenia komisji można spisywać jeden tylko protokuł i notyfikacja uchwał komisji nastąpić może również za pomocą spisu funkcjonarjuszów, których sprawy komisja rozpatrzyła, a którzy należą do tej samej władzy lub urzędu. W spisie tym w odpowiednich rubrykach należy zaznaczyć przyznanie przez komisję poszczególnym funkcjonarjnszom dodatku za studja, zaliczenie lat, kategorję „rodziny".

Powyższy rodzaj postępowania może być stosowany we wszystkich wypadkach, załatwianych definitywnie przez komisję, czy pomyślnie, czy też odmownie.

W wypadkach natomiast budzących wątpliwości, postępować należy ściśle według postanowień cytowanego rozporządzenia.

5) Służba w polskich ministerstwach i urzędach, powstałych za czasów niemiecko-austrjackich okupacji przed dniem 1 listopada 1918 r. jest

służbą państwową polską, zaliczoną więc być musi do wysługi lat z urzędu i kompetencji komisji weryfikacyjnych nie podlega.

Data wstąpienia jednak do służby państwowej polskiej musi być w tych wypadkach ustalona indywidualnie.

6) Odnośnie do postanowienia art. 4 ustawy z dnia 13/7 1920 r. wyłoniła się wątpliwość, czy prawo do pobierania dodatku za wysługę lat mają tylko ci funkcjonarjusze, którzy przesłużyli rok na etacie, czy też i ci, którzy pozostają na urzędzie z górą od roku, ale nie są urzędnikami etatowymi.

Wątpliwość powyższą usuwa par. 18 p. 1 a) cytowanej ustawy, według którego za urzędników i funkcjonarjuszów niższych stałych na obszarze zaboru rosyjskiego mają być uważani wszyscy etatowi urzędnicy i funkcjonarjusze niżsi, zaś funkcjonarjusze nieetatowi, jako też pozostający na próbnej służbie, prawa do pobierania dodatku nie mają.

Pojęcie „wysługa lat" obejmuje zawsze pewną całość, a zatem i dodatek za wysługę lat może być tylko jeden. Dodatek za czas poprzedniej służby państwowej, samorządowej lub pracy zawodowej nie może być wymierzany odrębnie od dodatku za okres czasu w służbie państwowej polskiej.

Cały okres czasu, zaliczony przez komisję weryfikacyjną, dolicza się do czasu służby państwowej polskiej, (a więc nietylko pełne lata, ale miesiące i dni także) i z tak otrzymanej sumy przyznaje się dodatek za wysługę lat, za ilość pełnych lat pozostałą zaś ewentualnie reszta w liczbie kilku miesięcy i dni przesuwa termin wymierzenia najbliższego dodatku o okres czasu, oznaczony tą resztą.

Naprzykład: komisja weryfikacyjna zaliczyła danemu funkcjonarjuszowi z poprzedniej służby państwowej, samorządowej lub pracy zawodowej do wysługi lat 8 (osiem) 5 (pięć) miesięcy, 13 (trzynaście) dni. Okres czasu wysługi lat w służbie państwowej, obliczony po dzień 1/7 1920 r., wynosi 2 lata, 4 miesiące, 20 dni. Wysługa zatem funkcjonarjusza wynosi 10 lat, 10 miesięcy i 3 dni.

Funkcjonarjuszowi takiemu przyzna się już odrazu dodatek za wysługę lat 10 (dziesięciu) w wysokości 25% jego płacy zasadniczej, z tem, że dodatek ten powiększy się 2 i 1/2% nie po upływie roku, lecz już po upływie 2 (dwóch) miesięcy t. j. z dniem 1.9. 1920 r. Terminem wysługi na przyszłość będzie dla danego funkcjonarjusza dzień 1/9 (pierwszego września) i z tym dniem będzie się jego dodatek za wysługę lat w myśl postanowień ustawy zwiększać o nowe 2 i 1/2 płacy zasadniczej.

Powyższe podaje Panom do wiadomości i zastosowania z poleceniem uwiadomienia personelu.

Warszawa, dnia 8 listopada 1920 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
w z. *Z. Chmielewski*

## OKÓLNIK № 235

**do pp. Szefów Sekcyj, Naczelników Wydziałów i Kierowników podległych mi Urzędów**

**w przedmiocie**

**sposobu sporządzania rachunków na rachunek otrzymanego zaliczenia.**

Niniejszem podaję do wiadomości Panów, iż na mocy porozumienia się Ministerstwa Skarbu z Najwyższą Izbą Kontroli Państwa par. 58 „Tymczasowych przepisów o sposobie pobierania przychodów i dokonywania wydatków przez Władze i Urzędy państwowe" (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu № 5 1920 r. poz. 107) otrzymał następujące brzmienie:

„Wydatki, poczynione na rachunek otrzymanego zaliczenia winny być usprawiedliwione oryginalnemi kwitami osób lub firm, którym zostały wypłacone. Dla usprawiedliwienia drobnych wydatków, szczegółowo wyliczonych w jednem sprawozdaniu, a nie dosięgających łącznie 300 mk. (trzysta marek), z których jednak żaden nie może przewyższać marek stu, wystarcza poświadczenie Naczelnika Urzędu o ich istotnem dokonaniu".

Proszę Panów o ścisłe przestrzeganie powyższego przepisu.

Warszawa, dn. 13 listopada 1920 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
w z. *Z. Chmielewski*

## OKÓLNIK № 236

**do pp. Szefów Sekcyj, Naczelników Wydziałów, Naczelników Zarządów Okręgowych Dóbr Państwowych, Kierowników wszystkich podległych Ministerstwu Urzędów, oraz do pp. Wojewodów: Białostockiego, Kieleckiego, Lubelskiego, Łódzkiego i Warszawskiego, Pana Generalnego Delegata Rządu dla Galicji, Panów Inspektorów Pomocy Rolnej we Lwowie i Krakowie**

**w przedmiocie**

**gwarancji krajowych banków prywatnych, wydawanych przy udzielaniu zaliczek na dostawy dla urzędów państwowych.**

Stosownie do pisma Pana Prezydenta Ministrów z dnia 25 października 1920 r. 1:18222. przy zawieraniu przez władze i urzędy państwowe umów, których jednym z warunków jest zabezpieczenie udzielonych zaliczek lub materjałów przez banki prywatne, przyjęcie proponowanych przez strony listów gwarancyjnych nastąpić może jedynie po uprzedniem uzyskaniu na to zgody Ministerstwa Skarbu (Departamentu Kredytowego).

Wobec tego polecam: 1) Panom Kierownikom poszczególnych Urzędów oraz podległych Ministerstwu organów w razie sporządzania projektów takich umów dołączać do materjałów, przesyłanych do Ministerstwa w celu zatwierdzania umowy, proponowany list gwarancyjny; 2) Panom Szefom

Sekcyj — przy zatwierdzaniu takich umów wyjednać wspomnianą zgodę Ministerstwa Skarbu, zaś po wykonaniu umowy i wypełnieniu przez kontrahentów wszelkich z umowy wypływających wobec Skarbu zobowiązań zawiadomić niezwłocznie Ministerstwo Skarbu, że zobowiązanie banku prywatnego z tytułu wydanego listu gwarancyjnego wygasło.

Proszę Panów o ściśle przestrzeganie powyższego.

Warszawa dnia 13 listopada 1920 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
w z. *Z. Chmielewzki*

---

## OKÓLNIK № 237.

**do pp. Szefów Sekcyj, Naczelników Wydziałów oraz do Pana Naczelnika Urzędu Meljoracyj Rolnych, Naczelnika Instytutu Torfowego i Dyrektora Urzędu Meteorologicznego**

**w przedmiocie**

**zobowiązań, zaciągniętych przez Ministerstwo zagranicą.**

W związku z listem Ministerstwa Skarbu z dnia 15 listopada r. b. polecam Panom nadesłanie do Wydziału Prezydjalnego w terminie dziesięciodniowym wyczerpujących danych o zaciągniętych przez Ministerstwo zobowiązaniach zagranicznych wraz z odpowiednio zaświadczonemi odpisami zawartych umów.

O każdej poszczególnej pożyczce, względnie kredycie, należy podać następujące dane:

Zaciągnięcie pożyczki, względnie kredytu:

1) Suma pożyczki względnie kredytu,
2) na zasadzie jakiego aktu, pożyczka została zaciągnięta,
3) przeznaczenie,
4) data zaciągnięcia,
5) okres budżetowy,
6) wierzyciel.

Zużytkowanie pożyczki, względnie kredytu:

1) Zamawiający,
2) dostawca,
3) dostarczone przedmioty (zbiorowo bez danych drobiazgowych),
4) sumy poszczególne,
5) suma ogólna.

Wystawione zobowiązania:

1) Data wystawienia,
2) dostawca,
3) zlecenie,
4) stopa procentowa,
5) termin płatności zobowiązań i procentów,

6) sumy poszczególnych obligów,
7) suma ogólna wystawionych obligów.

Warszawa, dn. 1 listopada 1920 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
w z. *Z. Chmielewski*

---

## OKÓLNIK № 238

**do pp. Szefów Sekcyj, Naczelników Wydziałów i Kierowników wszystkich podległych Ministerstwu Urzędów**

**w przedmiocie**

**postępowania przy oddawaniu Prokuratorji Generalnej spraw do wytoczenia powództwa cywilnego.**

Pismem z dnia 13 listopada 1920 r. L. 2011 3/20 komunikuje mi p. Prezes Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, że władze i urzędy państwowe po oddaniu Prokuratorji Generalnej sprawy do wytoczenia powództwa cywilnego niejednokrotnie prowadzą w dalszym ciągu ze stroną przeciwną korespondencję, wchodzą z nią w układy lub składają wobec niej ważne dla przebiegu procesu oświadczenia w ten sposób, iż Prokuratorja Generalna dowiaduje się o tem bardzo często dopiero na rozprawie.

Z uwagi na to, że taki modus procedendi naraża nieraz Skarb Państwa na niepowetowane straty materjalne, uniemożliwiając należytą jego obronę w toczącym się procesie, a ponadto stawia delegowanych do zastępstwa sądowego Skarbu urzędników Prokuratorji w trudnem, a często nawet kompromitującem położeniu,—zarządzam, ażeby od chwili, gdy sprawa zostanie powierzona Prokuratorji Genaralnej, aż do ukończenia sporu sądowego żadne pertraktacje, ani korespondencja z przeciwnikiem bez uprzedniego porozumienia się i zgody Prokuratorji Generalnej wszczynane i prowadzone nie były.

Proszę Panów o ścisłe przestrzeganie niniejszego zarządzenia.

Warszawa, dn. 19 listopada 1920 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
w z. *Z. Chmielewski*

---

## OKÓLNIK № 239

**do PP. Szefów Sekcyj, Naczelników Wydziałów, Naczelnika Kancelarji Głównej i Kierowników wszystkich podległych Ministerstwu Urzędów**

**w przedmiocie**

**przywrócenie mocy obowiązującej art. 61 i 62 Tymczasowej Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.**

Pismem z dnia 2 listopada 1920 r. L. 65812 8869/20-I zakomunikowało Ministerstwo Spraw Wojskowych od I Sztabu (Sekcja Poborowa i Uzupeł-

nień) — rozkaz p. Ministra Spraw Wojskowych w sprawie udzielenia odroczeń służby wojskowej następującej treści:

„Niniejszem przywraca się w całej pełni moc obowiązującą art. 61 i 62 „Tymczasowej Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej" (z dnia 27 października 1918 r. Dz. U. Rz. P. № 13 poz. 28).

Tem samem anuluje się rozkazy M. S. Wojsk. liczba 42897/5841/20-I z dnia 3.VIII i liczba 46086/6451/20-I z dn. 1.IX 1920 r., z tem, że odnośne ulgi dla jedynych żywicieli z pośród szeregowych, będących w oddziałach, tak frontowych, jak i tyłowych, będą nadal stosowane".

O powyższem zawiadamiam Panów ze względu na przedstawiane wnioski reklamacyjne.

Warszawa, dnia 19 listopada 1920 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
w z. *Z. Chmielewski*

---

## OKÓLNIK № 240

**do pp. Szefów Sekcyj, Naczelników Wydziałów, Naczelnika Kancelarji Głównej i Kierowników wszystkich podległych Ministerstwu urzędów**

**w przedmiocie**

**jednorazowej bezwrotnej zapomogi na odzież.**

Podaję Panom do wiadomości treść pisma Ministerstwa Skarbu z dn. 17 listopada 1920 r. № 71340/20 D. B.:

„Uwzględniając szczególnie trudne położenie ekonomiczne urzędników niższych stopni służbowych i niższych funkcjonarjuszy państwowych, Ministerstwo Skarbu zgadza się na natychmiastowe wypłacenie pozostającym obecnie w czynnej służbie cywilnej względnie odbywającym czynną służbę wojskową na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia do stanu wojennego, względnie na skutek wstąpienia do armji w charakterze ochotników w myśl wezwania Rady Obrony Państwa z dnia 3 lipca 1920 r. (vide Dziennik Praw № 59/19 poz. 357 oraz Dz. Ustaw № 57/20 poz. 352), urzędnikom oraz funkcjonarjuszom niższym, otrzymującym płacę zasadniczą w kwocie miesięcznej Mk. 1050 i niższej, jednorazowej bezzwrotnej zapomogi (na odzież) w wysokości tysiąca pięciuset (1500) mk.

Ministerstwo Skarbu uprasza o wydanie dalszych stosownych zarządzeń, nadmieniając, że wspomnianą jednorazową zapomogę wypłacić należy w czasie do końca listopada r. b. wymienionym wyżej tak etatowym, jako i nieetatowym, oraz przyjętym na próbną służbę urzędnikom i funkcjonarjuszom niższym, z wyjątkiem pracowników kolejowych, o ile pozostają na służbie państwowej conajmniej od 1 lipca 1920 r.

Wyłączeni są od prawa otrzymania tej zapomogi pracownicy kontraktowi, djetarjusze, sezonowi i młodociani do lat 18, oraz ci wszyscy pracownicy, których powiadomiono, względnie równocześnie powiadomi się o rozwiązaniu z nimi stosunku służbowego, nadto z pośród odbywających służbę wojskową: pracownicy samotni.

Wydatek, spowodowany wypłatą wspomnianej zapomogi, asygnować należy w b. zaborze rosyjskim na ciężar budżetu Ministerstwa Skarbu (Dz. 1, par. 9, poz. 9), zaś w b. zaborze austrjackim na ciężar budżetu Ministerstwa Skarbu Działu 18 tytułu 10 poz. i „jednorazowy dodatek drożyźniany".

Polecam podać powyższe do wiadomości zainteresowanym urzędnikom i niższym funkcjonarjuszom. Wypłatę zezwolonej zapomogi należy niezwłocznie uskutecznić za listami płac i wydatek zarachować w sposób powyżej wskazany.

Warszawa, dnia 20 listopada 1920 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
w z. *Z. Chmielewski*

## OKÓLNIK № 241

**do pp. Szefów Sekcyj, Naczelników Wydziałów, Naczelnika Kancelarji Głównej i Kierowników podległych Ministerstwu Urzędów**

**w przedmiocie**

**urlopowanych i zwolnionych ze służby wojskowej urzędników państwowych.**

W powołaniu się na pismo moje z dnia 6 października 1920 r., udzielam Panom do wiadomości treść pisma Ministerstwa Spraw Wojskowych Oddz. I Sztabu (Sekcja Poborowa Uzupełnień) z dnia 16 listopada 1920 r. L. 66315/9010/20/I w powyższej sprawie: „Zdarzają się często wypadki, że szeregowi urzędnicy państwowi, którzy wstąpili, jako ochotnicy do wojska, po urlopowaniu lub zwolnieniu z wojska nie powracają na zajmowane poprzednio w służbie państwowej stanowiska, mimo to jednak otrzymują nadal swoje pobory urzędnicze dzięki temu, iż właściwe urzędy nic o ich urlopowaniu, względnie zwolnieniu, nie wiedzą.

Dla uniknięcia na przyszłość tego rodzaju nadużyć zarządza D. O. Gen., aby P. K. U. zawiadamiały zainteresowany Urząd Państwowy o każdym wypadku zwolnienia, względnie urlopowania urzędników państwowych, którzy wstąpili do wojska w charakterze ochotników.

Powyższe dotyczy również wypadków, kiedy urzędnik zostaje urlopowany na czas dłuższy z powodu czasowej niezdatności do złużby wojskowej".

Jednocześnie przypominam Panom postanowienia powyższego mego pisma i polecam, ażeby po zgłoszenlu się każdego funkcjonarjusza ze służby wojskowej komunikował niezwłocznie Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych (Wydział Służbowy) przepisaną drogą służbową datę objęcia czynności służbowych na pierwotnem stanowisku cywilnem i przedstawiał uwiarogodniony odpis dokumentu wojskowego (tymczasowego zaświadczenia, książeczki wojskowej i t. d.), podając dokładną datę definitywnego zwolnienia od służby wojskowej. O ileby między datą zwolnienia od służby wojskowej a datą ponownego zgłoszenia się do służby państwowej cywilnej zachodziła rażąca różnica, należy żądać od dotyczącego funkcjonarjusza protokularnego usprawiedliwienia i protokuł ten załączać do odnośnego doniesienia o powrocie z wojska.

Warszawa, dnia 29 listopada 1920 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
w z. *Z. Chmielewski*

Tłoczono w Drukarni Państwowej
z polecenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych. № 12502